საერთაშორისო ურთიერთობების და სამხედრო დიპლომატიის სამაგისტრო
საგანმანათლებლო პროგრამა
საკითხები გასაუბრებისთვის

1. **საერთაშორისო ურთიერთობების თეორიები (რეალიზმი, ლიბერალიზმი, კონსტრუქტივიზმი)**

ა) კლასიკური რეალიზმი/ნეორეალიზმი:

- ძირითადი მახასიათებლები: ძალაუფლების ბალანსი, ანარქიული საერთაშორისო სისტემა, სახელმწიფოს ინტერესების პრიორიტეტი;
- მთავარი წარმომადგენლები: ჰანს მორგენთაუ, კენეტ უოლცი;
- რეალიზმის კრიტიკა და ლიმიტები.

ბ) ლიბერალიზმი:

- ძირითადი დაშვებები/ვარაუდები: საერთაშორისო თანამშრომლობა, ინსტიტუტების როლი, დემოკრატიის გავლენა;
- მთავარი წარმომადგენლები: ჯონ ლოკი, რობერტ კეოჰეინი;
- ლიბერალური თეორიების განშტოებები (დემოკრატიული მშვიდობის თეორია, ეკონომიკური ურთიერთდამოკიდებულება, ინსტიტუციური ლიბერალიზმი);
- ლიბერალიზმის მნიშვნელობა თანამედროვე მსოფლიოში.

გ) კონსტრუქტივიზმი:

- ფოკუსი იდენტობებსა და ნორმებზე, მნიშვნელობების სოციალურ კონსტრუქციაზე;
- მთავარი წარმომადგენლები: ალექსანდრ ვენდტი.

2. **დიპლომატიური ურთიერთობების სამართლებრივი ჩარჩო**

ა) ვენის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ (1961 წ.):

- დიპლომატიური სტატუსის, პრივილეგიების და იმუნიტეტების დადგენა; • დიპლომატების ფუნქციები და უფლებები;
- აკრედიტაცია და პერსონა ნონ გრატა.

ბ) თანამედროვე პრაქტიკა და ნორმები:

- მრავალმხრივი დიპლომატიის ფორმები;
- საერთაშორისო customary law-ის როლი.

3. **ნატოს და ევროკავშირის პოლიტიკა და ინსტიტუტები**

ა) ნატო (NATO):

- დაფუძნება და ისტორიული განვითარება;
- ძირითადი პრინციპები (კოლექტიური თავდაცვა – მუხლი 5);
- მთავარი ორგანოები: ჩრდილოატლანტიკური საბჭო, სამხედრო კომიტეტი;
- გაფართოების პოლიტიკა და პარტნიორობა.

ბ) ევროკავშირი (EU):

- წარმოშობა (რომის, მასტრიხტის, ლისაბონის ხელშეკრულებები);
- ინსტიტუტები: ევროპული საბჭო, ევროპული კომისია, ევროპარლამენტი, ეუთი;
- პოლიტიკის მიმართულებები: საერთო საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა (CFSP), ეკონომიკური და მონეტარული კავშირი;
- აღმოსავლეთ პარტნიორობა და საქართველოსთან ურთიერთობა. 4. საქართველოს საგარეო პოლიტიკის სტრატეგია

ა) ძირითადი პრიორიტეტები:

- ევროატლანტიკური ინტეგრაცია (ნატო, ევროკავშირი);
- რეგიონული თანამშრომლობა (შავი ზღვის რეგიონი, კავკასია);
- სტრატეგიული პარტნიორობა აშშ-სთან;
- დეოკუპაცია და რუსეთის ფედერაციასთან ურთიერთობები.

ბ) დიპლომატიური აქტიურობა:

- მონაწილეობა საერთაშორისო ორგანიზაციებში; • ეკონომიკური დიპლომატია და ინვესტიციების მოზიდვა;
- დიასპორის პოლიტიკა.

გ) გამოწვევები და საფრთხეები:

- ოკუპირებული ტერიტორიები;
- დეზინფორმაცია და ჰიბრიდული საფრთხეები;
- ენერგოუსაფრთხოება და სატრანზიტო როლი.

4. **საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების პოლიტიკა**

ა) ძირითადი მიზნები:

- სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტის დაცვა;
- ოკუპირებული ტერიტორიების მშვიდობიანი დეოკუპაცია;
- ეროვნული ერთიანობის განმტკიცება.

ბ) საფრთხეები და რისკები:

- სამხედრო საფრთხეები (რუსეთის ფედერაციის მიერ);
- კიბერუსაფრთხოება;
- ენერგეტიკული და ეკოლოგიური საფრთხეები;
- ტერორიზმი და ორგანიზებული დანაშაული.

გ) ინსტიტუციური ჩარჩო და კოორდინაცია:

- ეროვნული უსაფრთხოების საბჭო;
- ძალოვანი სტრუქტურების როლი;
- საერთაშორისო თანამშრომლობა უსაფრთხოების სფეროში (ნატო, ევროკავშირი, გაერო.

კანდიდატი წარმოდგენილი თემებიდან პირადი სურვილით ირჩევს **2 თემას განსახილველად,** თითოეული თემა მოცემული ქვესაკითხებით შეფასდება **მაქსიმუმ 4 ქულით, სულ 8 ქულა.** კანდიდატი დადებითად შეფასდება **მინიმუმ 4 ქულის** მიღების შემთხვევაში (თითოეული თემაში მინიმუმ 2 ქულის მიღების შემთხვევაში).

კანდიდატის შეფასება მოხდება შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

4 ქულა: პასუხი სრულია; აქცენტები სწორად არის დასმული. კანდიდატი ზედმიწევნით ფლობს არჩეული საკითხის მთავარ კომპონენტებს.

3 ქულა: პასუხი სრულია, მაგრამ მცირეოდენი ხარვეზებით; არსებითი შეცდომა არ არის; კანდიდატი კარგად ფლობს არჩეული საკითხის მთავარ კომპონენტებს.

2 ქულა: პასუხი არასრულია; საკითხი გადმოცემულია დამაკმაყოფილებლად; კანდიდატი ფლობს საკითხს, მაგრამ აღინიშნება შეცდომები.

1 ქულა: პასუხი არასრულია; კანდიდატს აქვს ბუნდოვანი წარმოდგენა და უჭირს არჩეული საკითხზე პასუხის გაცემა.

0 ქულა: პასუხი არ არის საკითხის შესაბამისი ან საერთოდ არაა მოცემული.

ლიტერატურა:

1. ეკა აკობია. (2006). საერთაშორისო ურთიერთობების თეორია. სალექციო კურსი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრატურისათვის. http://openlibrary.ge/bitstream/123456789/117/1/010%20Saertashoriso%20Urtiertobebis%20Teoria_txfnTbKRrH.pdf;
2. ვენის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობის შესახებ https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4380448?publication=0
3. საქართველოს კანონი "დიპლომატიური სამსახურის შესახებ" https://matsne.gov.ge/ka/document/view/20158?publication=31
4. გზამკვლევი ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ, 2021, სსიპ „საინფორმაციო ცენტრი ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ"
5. საქართველოს საგარეო პოლიტიკის სტრატეგია
6. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია https://mod.gov.ge/uploads/2018/pdf/NSC-GEO.pdf